

Obsah

Chvála příběhů, paměti a rozmanitosti	7	Chlapec s knihou	102
Pár slov úvodem – indiánská literatura a literatura o indiánech	9	Další příběhy o tajemných věcech	105
Šajeni	13	Kutálející se hlava	105
Historie dávná i nedávná	13	Černý vlk a jeho vlčí otcové	110
Šajenský táborový kruh a náčelnická rada	16	Sedm štěňat	115
Válečníci, opačníci a ženské spolky	17	Jak křečci ukradli dívku	115
Příbuzenský systém	18	Strakapoudova tchyně	117
Šajenština, její zvláštnosti a ortografie	18	Podvodní muž	119
Tradiční kosmologie a animismus	20	Želví muž	120
Obřady, obřadníci a posvátné předměty	21	Děvčátko a strašidelný duch	123
Kulturní hrdinové a posvátné hory	23	Dívka a topol	125
Šajeni dnes	24	Kouzlo starého vlka	126
Šajenská narativní tradice a mýty	26	Ten, který viděl v noci	126
Druhy příběhů, vypravěči a tabu	27	Stařena z pramene dává šajenům bizony a kukuřici	128
Úvaha o původnosti, stáří a významu šajenských mýtů	30	Příběh prvního vypravěče	128
Poznámky k antologii šajenských příběhů	35	Příběh druhého vypravěče	132
Jak to všechno začalo...	43	Příběhy z lesů a hliněných obydlí	136
Ma'hē'oo dělá zemi	43	Jeřábův příběh	136
Zimní stařec a Hrom	47	Šaman se špatným srdcem	139
Spor Slunce a Měsíce	48	Čtyři pomocníci	142
Příběh o stvoření lidí	49	Želva válčí s lidmi	144
První lidé vycházejí z podzemí	51	Želva a její sedmičlenná válečná výprava	145
Proč nežijeme věčně	51	Jak se želva vypravila do války	146
Země na severu a putování lidí	52	Jak želva přelstila lidi	147
Šajeni odcházejí na jih	54	Historicky o Vě'hoéových darebnostech a taky trochu o kojotovi	148
Příběh o bizoní manželce	56	Jak Vě'hoé přišel o vlasy	149
Jiný příběh o bizoní manželce	59	Slívy ve vodě	150
Velký závod	64	Šamanovy šípy	150
Mo'eha, éstsemaé naa Má'méháé (Straka, pytloň a Červená kráva)	66	Tábor žen	151
Žena se žlutým vrškem hlavy	69	Jak Vě'hoéovi uvízla hlava v jelení lebce	151
Kulturní hrdinové – přemožitelé oblud	74	Oškrabávání zad a vaření šatů	152
Luk přitisknutý k tělu	74	Kouzlo s očními bulvami	153
Padající hvězda	77	Muž se špičatou nohou	154
Kámen a jeho sedm strýců	83	Vě'hoé chytá ryby	154
Ranec a její bratři	86	Prašiví bizoní býci	155
Červení orlové	92	Obracení kamenů	157
Nalezený v trávě	94	Jak se Vě'hoé rozzlobil na kojota	158
Jak Ma'kōse přinesl ztracený šíp	98	Jak Vě'hoé a kojot získali jelení jazyk	160
Červená kachna a čtyři posvátné šípy	99	Kojot a želva	161
		Zázračný vak	161
		Sutajové a jejich posvátná čapka	163
		Posvátný tanec a bizoní čapka	163
		Prorocství Stojícího na zemi	165

Motséééve a čtyři posvátné šípy	169	Běžec Vlčí cesta	210
Motséééevovo proroctví	180	Poslední válečné výpravy Osamělého vlka	211
Sutajský šaman Bílá hlinka soupeří s Mot- séééevem	182	Orlovo poselství	218
Válečné výpravy a další vyprávění pamětníků	185	Poníjský bouřkový orel	219
Myší děti	186	Věštba Medvědího přítele	221
Šaman Stojící v lese přivolává bizony	187	Jak sníh a hlad zmařil výpravu proti Jutům	224
Hrot Provázkových náušnic	189	Tři hladoví mladíci a obživlý bizon	226
Kamenný bizoní roh	191	Kojotovo varování	228
Statečný Arikara	193	Vyprávění náčelníka Bláznivé hlavy o boji s Poníji	231
Bílý kůň	194	Vlk zachránce	232
Moc posvátného kopí a tajemná želva	196	Zvědové Bílého býka	236
Vzkříšení Velké hlavy	199	Moderní šajenský duch	239
Medvědí stopa a Velká noha	202	A jak to všechno skončí	241
Medvědí zachránce	204	Poznámky	243
Poníové zahánějí Šajeny	206	Literatura	251
Kresba Posvátného hada	208	Rejstřík	257

Roman Tadiš

Cesty do posvátné hory

Šajenské mýty a jiné příběhy

Ilustrace Olga Jímalá

Obpověď: redaktorka Tereza Honková

Návrh grafické úpravy a obálky: Vojta Šecová, Second Vision Design

Vydalo nakladatelství V. G. GLOBATOR

VOJVOX GLOBATOR

Štěpáňská 17, 150 00 Praha 5

www.vjvox.cz

ISBN 978-80-254-1111-1

celkové číslo 828 publikací

část z programu národního programu Tisk

přípravil Karel Honk

Vyšlo v rámci projektu „Český Tisk“

Vydání první

Praha 2010

Adresa nakladatelství Vojvox GLOBATOR

Štěpáňská 17, Praha 5